

eski eserler kanunu

GEÇEN SAYIMIZDA VERİLEN ESKİ ESERLER KANUNU'NUN GENEL HÜKÜMLERİNDEN SONRA BU SAYIMIZDA DA EN ÇOK SÖZÜ EDİLEN ESKİ ESERLER TİCARETİ, DEFİNE ARAŞTIRILMASI, İKRAMIYE VE CEZALAR İLE GEÇİCİ HÜKÜMLERİ GÖRECEĞİZ.

D. Doğru

Eski Eser Ticareti:

Madde 25: Eski eser ticaretinin konusu 20 nci madde (geçen sayıda verilen 4 ncü maddeye göre, Millî Eğitim Bakanlığı Müzeler örgütünün emrine verilen taşınır eski eserler; usulüne uygun olarak tasnif, tescil olunarak müzelerle kaldırılırlar. Eski eser olmadıkları için tasnif ve tescil dışı kalanlar sahiplerine veya zilyedlerine iade olunurlar. Sahip ve zilyedleri tarafından alınmayanlar, Devletçe usulüne uygun olarak satılabilirler) gereğince tasnif ve tescil dışı bırakılan taşınır eski eserlerle, 2 nci maddenin 2 nci fıkrası (geçen sayıda verilen) dışında kalan etnografik eserlerdir. Bunun dışında müzelik hiç bir eser Millî Eğitim Bakanlığının izni olmadan ticaret metaı olarak alınıp satılamaz, yerli ve yabancılar tarafından yurt dışına çıkarılamaz.

Madde 26: Eski eser ticareti Millî Eğitim Bakanlığının izni ile yapılır. Eski eser ticareti yapmak isteyenlerin Millî Eğitim Bakanlığında bir ruhsatname almaları şarttır. Ruhsatnameler bir yıl için muteberdir. Süresi dolan ruhsatnameler yenilenebilir. Millî Eğitim Bakanlığınca bu hususta hazırlanacak yönetmeliğe aykırı hareket edenlerin ruhsatnameleri süresi dolmadan iptal edilir. Bu kanunun kapsamına giren eski eserlerden müteşekkıl koleksiyon yapanlara eski eser ticareti ruhsatnamesi verilmaz.

Madde 27: Eski eser ticareti ile meşgul olanlar, ticarethanelerindeki eski eserleri usulüne göre günü gününe basılı ve noterden tasdikli envanter defterlerine geçirmeye ve görevli memurların her arayışında bu defterleri ilgili eser ile birlikte göstermeye mecburdurlar.

Madde 28: Bilumum devlet daireleri, kurumlar, belediyeler ve vakıflar idaresi, özel idareler ve özel kişiler satacakları eşya ve terekeler arasında bulunan veya yapacakları müzayedelerdeki satışlara konu olan eski eserler ile koleksiyonları ilk önce devlet müzelerine haber vermeye ve göstermeye mecburdurlar. Bu eserleri veya müzelik eserlerden mürekkep koleksiyonları Millî Eğitim Bakanlığı, teşkil edeceği uzmanlardan mürekkep bir komisyonun takdir edeceği bedel üzerinden satın almaya yetkilidir. Bu eserlerden hazineye intikal etmiş olup ve müze koleksiyonlarına girmesi lüzumlu görülenler Devlet Ayniyat Yönetmeliği hükümleri dairesinde bedelsiz olarak Millî Eğitim Bakanlığına devrolunurlar.

Madde 29: Eski eser ticareti ile meşgul olanlar ticarethanelerine giren her yeni eseri satışa çıkarılmadan

önce, bölgenin müze müdürlük veya memurluklarına göstermeye mecburdurlar. Bunlardan müzelerle maledilmesine lüzum görülenler, müzelerde kurulan kıymet takdiri komisyonlarınca müzelerle satın alınurlar.

Madde 30: Eski eser ticareti ile meşgul olanlar ikametgâhlarını hiçbir zaman ticarethane veya depo olarak gösteremezler. Ancak ticarethanelerinin içinde depolar tesis edebilirler.

Madde 31: Eski eser ticarethane ve

içinde birden fazla yerde arama izni verilemez. Define arama izni başkalarına devredilemez, bu iş için bir başkası tevkil olunamaz. Arama ruhsatının verilmesi, define arayıcının istenecek belgeler, aramanın yapılması, çıkan defineden arayıcıya tanınacak haklar, aramayı kontrolle görevlilerin yol ve oturma giderleri, yemiyeleri gerektiğinde mahallinde ikametleri için zaruri sair giderlerin tayini ve ödeme şekilleri Maliye ve Millî Eğitim Bakanlıkların-

çinde bulunmuş ise, haber verene %25 ve mülk sahibine %10'u kadar,

c — Eski eser devlete ait arazide bulunmuş ise, haber verene %25'ine kadar ikramiye verilir.

Yeniden bulunup da 4 ncü maddede yazılı süreler içinde haber verilmemiş olduğundan dolayı gizlenmiş sayılan eski eserleri haber verenler ile bunları yakalayan kamu görevlilerine 1905 sayılı Kanunda taşınır mallar için gösterilen oranlar dahilinde ve özel yönetmeliğine göre kurulan komisyonca takdir edilecek ikramiye verilir.

Eski eserleri bulan, haber veren ve yakalayan kişiler, birden fazla kişiler ise, bu maddede yazılı ikramiyeler bunla arasında eşitlikle paylaştırılır.

Yukarıda belirtilen tahakkuk ve tediyyesine ait işlemler Maliye ve Millî Eğitim Bakanlıklarınca hazırlanacak yönetmelik esasları dairesinde yapılır.

Madde 48: Bu kanunun 24 ncü maddesine (öğretim, eğitim ve turizm geliştirilmesi amacıyla taşınır eski eserlerin kopyalarını yapmak Millî Eğitim Bakanlığının iznine bağlıdır. Bu işin yürütülmesi ile ilgili esaslar, alınacak ücret miktarları bir yönetmelikle tespit olunur ve alınacak ücretler müzeler döner sermayesine gelir kaydedilir) aykırı hareket edenler üç aydan bir yıla kadar hapis ve 500 liradan 5000 liraya kadar ağır para cezasına çarptırılırlar. Suçu işleyenler eski eserlerin korunmasında görevli kişiler ise, cezaları bir misli arttırılır.

Madde 49: Bu kanunun 4 ncü ve 5 nci maddelerine (geçen sayıda verilen) aykırı hareket edenler iki yıldan beş yıla kadar hapis ve 5000 liradan 20.000 liraya kadar ağır para cezasına mahkûm edilirler.

Suçu işleyenler eski eserlerin korunmasında görevli kişiler ise, verilecek ceza bir misli arttırılır.

Madde 50: Bu kanunun 21. (Her türlü müzelerin kurulması, yaşatılması ve geliştirilmesi Millî Eğitim Bakanlığının görevidir. Bakanlıklar, kamu ve tüzel kişiler ile kamuya yarar dernekler, bu husustaki statüler gereğince izin almak ve kontrolleri Millî Eğitim Bakanlığınca bulunmak şartıyla kendi hizmet nularının veya amaçlarının gerçekleştirilmesini ilgilendiren işlerde taşınır ve taşınmaz her çeşit eski eserlerden ve etnografik eşyadan mürekkep koleksiyonlar meydana getirebilirler, müzeler kurabilirler. Özel kişiler, yönetmeliğine göre her türlü eşyadan müteşekkıl koleksiyonlar meydana getirebilirler. Ancak bunlar bu kanun kapsamına giren eski eserlerden müteşekkıl koleksiyonculuk faaliyetlerini en geç altı ay içinde Millî Eğitim Bakanlığınca bildirmek zorundadırlar. Millî Eği-

Koleksiyoncuların devlete verecekleri listelerde göstermeleri gereken eserlerden; 18. yüzyıla ait çalgılı mücevher kutusu.

depoları lüzum görülen ahvalde Millî Eğitim Bakanlığı müfettişleri tarafından tetkik ve mahallî müze müdürlüğü veya memurluğu tarafından her zaman kontrol edilirler.

Define araştırılması:

Madde 46: Define aramak isteyenler, bu kanunun 1 nci maddesinde (geçen sayıda verilen) tanımlanan taşınmaz eski eserlerle, mezarlıklar dışında, Millî Eğitim Bakanlığınca arama ruhsatnamesi verilebilir. Araştırma; İçişleri, Maliye ve Millî Eğitim Bakanlığının birer temsilcisinden kurulu komisyon önünde yapılır.

Define aramak isteyenlere aynı süre

ca birlikte hazırlanacak yönetmelikle belli edilir.

İkramiyeler ve cezalar:

Madde 47: Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde, yer üstünde, su ve yer altında yeni bulunan taşınır eski eserleri 4 ncü maddede yazılı makam ve mercilere aynı maddede yazılı süreler içersinde haber verenlere, eserinin maddi ve antik kıymeti göz önünde tutularak, Millî Eğitim Bakanlığınca uzmanlarınca takdir ve tespit olunacak değerinin, a — Eski eser, haber verenin tapulu mülkü içinde ise, %50 sine kadar, b — Eski eser başkasının mülkü i-

tim Bakanlığı bunları usulüne uygun olarak tescil eder), 22. (Yurt içindeki eski eserlerle müze ve özel ve resmi koleksiyonlarda bulunan eserler değiştirme suretiyle dahi olsa hiç bir surette yurt dışına çıkarılamaz. Ancak Türkiye'deki kordipomatik mensupları, Türkiye'ye girişlerinde deklare etmek suretiyle beraberlerinde getirdikleri yabancı menşeli eski eserleri, çıkışlarında da beraberlerinde götürebilirler. Bu eserlerin giriş ve çıkışlarında yapılacak muameleler, istenecek belgeler ve ilgili diğer hususlar Milli Eğitim Bakanlığınca hazırlanacak özel bir yönetmelikle belirtilir), 25, 26, 27, 28 ve 29 ncu maddelerine aykırı hareket edenler üç yıldan beş yıla kadar hapis, 5000 liradan 30.000 liraya kadar ağır para cezasına mahkûm edilirler.

Suçu işleyenler eski eserlerin korunmasında görevli kişiler ise, cezaları bir misli arttırılır.

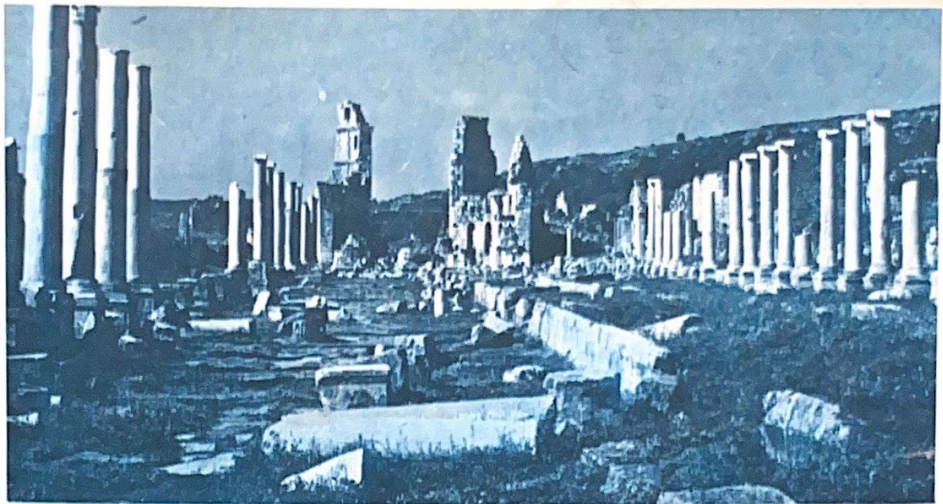
Madde 51: Ruhsatsız sondaj ve kazı yapanlara, eski eser kaçakçılığı yapanlar veya eski eser kaçakçılığını teşvik edenlere iki yıldan beş yıla kadar ağır hapis ve 5.000 liradan 10.000 liraya kadar ağır para cezası verilir. Bu kişilerin buldukları eski eserler herhangi bir bedel ödenmeksizin ellerinden alınır. Kazı ve sondaj sebebiyle eski eserlere verdikleri zarar ve ziyan kendilerine ödetilir.

Suçu işleyen kişiler eski eserlerin korunmasında görevli iseler, verilecek ceza bir misli arttırılır.

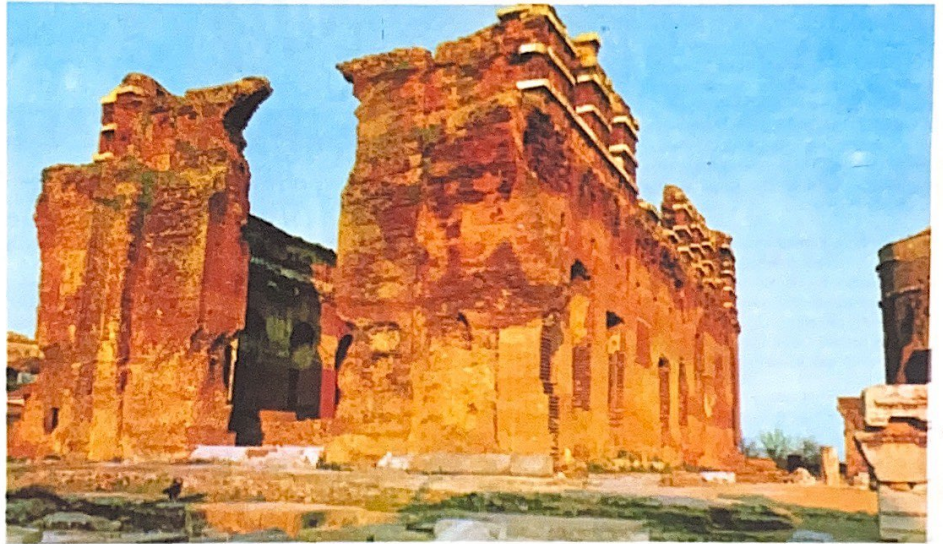
Geçici hükümler:

Geçici madde 1: Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde eski eser koleksiyonu yapan kimseler, koleksiyonlarına dahil eski eserlerin bu kanunun 2 nci maddesinin 2 nci fıkrasında yazılı nadir eşyanın bir envanterini çıkararak en yakın müze idaresine vermeye mecburdurlar. Bu yükümlülüğü yerine getirmeyenler hakkında, bu kanunun 48 inci maddesi hükmü uygulanır.

Geçici madde 2: Bu kanun yürürlüğe girdiği tarihten önce eski eser ticareti ruhsatnamesi almış olanlar,

Türkiye'deki elçilikler ve konsolosluklar mensuplarına kazı, sondaj ve araştırma yapma izni verilmiyen tarihi şehirlerimizden - PERGE

Gizli kazı yapılması yasak tarihi yerlerimizden, Bergama Kızıl Avlu..

Yurt dışına çıkarılması yasak olan eserlerimizden; 13-15. yüzyıllara ait bir minyatür.

bir ay içinde mevcut eski eserlerin envanterlerini Milli Eğitim Bakanlığına vermeye ve ruhsatnamelerini bu kanun hükümlerine göre yenilemeye ve altı ay içinde depolarını bu kanun hükümlerine uydurmaya mecburdurlar. Bu yükümlülüğü yerine getirmeyenler hakkında bu kanunun 50 nci maddesi hükmü uygulanır.

Geçici madde 3: Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce ruhsatname veya izin almadan araştırma, sondaj ve kazı yapmaya başlamış olanlar, bir ay içinde Milli Eğitim Bakanlığına müracaatla bu kanun hükümlerine göre izin ve ruhsat almaya mecburdurlar. Almayanlar hakkında bu kanunun cezaya ilişkin hükümleri uygulanır.

Geçici madde 4: Bu kanun yürürlüğe girmeden evvel sondaj ve kazı için ruhsatname almış olanlar altı ay içinde ruhsatnamelerini bu kanun hükümlerine göre yenilemek mecburiyetindedirler.

Geçici madde 5: Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce define araştırma ruhsatnamesi almış olanlardan halen aramaya başlamamış olanların ruhsatnameleri iptal edilmiştir. Bunlardan aramaya başlamış olanların hakları iki ay için saklıdır.